

ТОШКЕНТ

ОКШОМ

ШАҲАР ИЖТИМОЙ - СИЁСИЙ ГАЗЕТАСИ

№ 16 (9.819)

2003 ЙИЛ 23 ЯНВАРЬ

Газета 1966 йил
1 июлдан
чиқо бошлаган

МУСТАҚИЛЛИК МЕММОРИ

«Халқ - бамисоли улуг ва шараффи йўлдан илгарилаб бораётган улкан каррон. Уни йўлдан чалгитишга уринувчилар, пайтойлаб орқасидан хамма киувчилар ҳамиши бўлган, бундан кейин хам бўлиши мумкин. Аммо халқ карвонини ўеч қандай куч орта кайтаролмайди».

«Адолат» нашриёти чоп этган «Мустакиллик меммори. Ислом Каримов сийосига чизгилар» рисоласи мамлакатимизда раҳбарининг ана шу сўзлари билан бошланади.

Ушбу асарда Ислом Каримов мамлакат раҳбари лавозимига келган кезлари, 1991 йил 31 августда Ўзбекистон Республикасининг мустакилликка эришган кунлари, эркинлиқда ташланган дастлабки кадамлар, биринчи Президентимизнинг жиддий ва қалтис синовларга дуч келгани, истиқлол йилларидаги Юртбошимиз раҳбарлигида

эришилган ютуқлар байн қилинган.

Қатъият ва матонат билан иш кўриш, айни чогда ҳамма нарсани етти эмас, етмish ўнчабир кесишига эхтиёж сезилган мурракаб вазиятларда Ислом Каримовнинг йўлбошлини сифатидаги иродаси, қатъияти, донолиги намоён бўлади. Унинг раҳбарлигида йўлкимишина оғизниятни бирор тинчликни осойиштади карор топгани, умуман, юртимиздаги барқарорлини жасорат ва улкан файрдаги эвазига барпо этилгани фавкулодда сичиковлик ва кузатувчаник, холосина таҳлил ва жўшкин руҳда ҳикоя қилинган.

Ислом Каримов Президент сифатида иш бошлаган илк кунлардан оқиғат мушкул ва чиқибикларга даҳарни муррабаларга дуч келди. Ўзбек халқини оғир маҳоматлардан кутқармок, ортни мислисиз бўхондан ҳолос этиб, тинчлик ва барқа-

рорлик ўрнатмоқ керак эди. Ўша шароитда бамисоли катта бир тогни иккинчи жойга кўчириш билан барабар эди. Унча-бунча раҳбар бундай вазифани уддалаши амримахол эди. Ислом Каримов буни уддалади.

— Мустакиллик йилларидаги йўлбошимиз она юртимизнинг истиқболи йўлида бирор бирор тинчликни осойиштади карор топгани, умуман, юртимиздаги барқарорлини жасорат ва улкан файрдаги эвазига барпо этилгани фавкулодда сичиковлик ва кузатувчаник, холосина таҳлил ва жўшкин руҳда ҳикоя қилинган.

Ислом Каримов Президент сифатида иш бошлаган илк кунлардан оқиғат мушкул ва чиқибикларга даҳарни муррабаларга дуч келди. Ўзбек халқини оғир маҳоматлардан кутқармок, ортни мислисиз бўхондан ҳолос этиб, тинчлик ва барқа-

дорий инсоннинг ана шу буок хизматини эътироф этади ва юксак қадрлайди.

Президентимизда хос ажойиб фазилатлар – бекиёс фидойилик, чинакам қаҳрамонлик ва доворярлик, юксак ақл-заковат, улкан жисмоний ҳамда маънавий салоҳийат Ислом Каримовнинг давлат раҳбари сифатидаги бутун фаoliyatiда яъқол намоён бўлиб бораётгани мустакиллик йилларидаги амала оширилган буюк бунёдкорлик ишлари мисолида, ёрқин ҳаётий лавҳаларда акс этирилган.

Асарда Юртбошимизнинг кенг камровли фаoliyatiга доир сурратар берилган.

Китоб Республика ҳукукий маърифат маркази томонидан таъсилаётган «Давлат ва миллат рамзлари» туркумидаги рисолаларнинг илк наунасицид.

Китоб «Шарқ» нашриётматбаа акциядорлик компанияси босмахонасида чоп этилган.

(ЎЗА)

XXI **сафоси**
Варча манбалардан
олинган сўнгги хабарлар

Мамлакатимизда

• Ўзбекистон Республикаси Президентининг Фармонига кўра Рустам Содиқови Азимов Ўзбекистон Республикаси Боз вазирининг ўринbosasi — Ўзбекистон Республикаси Иктисолидёт вазири — Умумиқисидёт комплекси раҳбари этиб тайинланди.

• Тошкентдаги Ҳалқаро бизнес марказида Ўзбекистон - Ҳитой савдо-иктиносий союзларини ривожлантириш истиқболларига багишиланган семинар бўлиб ўтди.

• Миллий матбуот марказида Хиндиистон мустакиллигининг 54 йилингига бағишиланган матбуот анжумани ўтказилди.

• Ўзбек-япон марказида «Профессионал менежмент дастур» бўйича янги бизнес курснинг тақдимот маросими бўлиб ўтди. Уч босқичдан иборат нуғузли танловда голиб чиқсан ва Профессионал менежмент дастурининг бизнес курсига кабул қилинган 18 нафар ёш тинчловчи ҳам маросимида иштирок этиди.

• Бухорода Италия замонавий технологиялари билан жиҳозланган 643 минг ёврой кийматига эга «Афруз мармар» корхонаси иш бошлади. Полга ётказиладиган ва ўйларнинг ташки томонини безаш учун ишлатиладиган плиталар ишлаб чиқаришга ихтиослашган уйбай корхонанинг йиллик куввати 90 минг квадрат метр маҳсулотни ташкил этади.

Жаҳонда

• БМТнинг Атом энергияси бўйича ҳалқаро агентлиги (МАГАТЭ) раҳбари Мухаммад Ал-Барадей Йироқда текширув ўтказиладиган ҳалқаро инспекциясига ўз ишини якунига етказиши учун яна бир неча о’керак булишини айтди.

• Мексикада иш берган 7,6 балли ер сиқилини мавмакат аҳолисини ваҳимага тушириб кўйди. Зилзила маркази ат-рофидаги аҳоли пунктларига жиддий зарар етганига ва юздан ортиқ кишилар жароҳат оғланларига тўғрисида ИТАР-ТАСС, агентлиги хабар беради.

• Ироирол шомлигидаги Умм-Эль-Фахм шаҳри якинидаги полициячилар томонидан 300 килограмм портловчи модда олиб кетаётган автомобиль ушланди.

• Дунёга машҳур «Euro Business» журнали анъана гўра 2002 йилнинг энг бадавлат 188 нафар миллиардерлари рўйхатини эълон қилиди. Шуну айтиш керакки, миллиардерлар бўйича Европада хозирча Германия олдинги ўринда бормоқада 43 та миллиардер бор. Мазкур рўйхатда шунингдек, 9 нафар россиялик ва 2 та украиналик бадавлат кишилар ҳам кирилтилди.

• Буюк Британиянинг Кироллик санъат коллежи талабалари Жеймс Ожерон ва Жимми Уазолар тишинг ичкарисига ўрнатиладиган митти мобиль телефон иктиро килиши. ВВСнинг хабар берисичи, янги мослама маҳсус сигналларни митти вибрацион мемброналар орқали кабул қилида ва уларни овоз тўлқинларига айлантириб, ёзг ўтказиладиги орқали кулоқка юборади. «Тиш» митти мобиль телефонининг тез кунларда Лондондаги музейда наомий этилиши режалаштирилмоқда.

• Британия мазмурлари 36 ёшли Насридин Фаҳадидин ўта заҳарли ривчин моддасини ишлаб чиқаришда айбаб, хибсга олиши.

ШУ АЗИЗ ВАТАН – БАРЧАМИЗНИКИ!

Тотувликда, аҳиллиқда гап кўп. Шукрки, жаннатмакон юртимизда тинчлик, осойишталик ҳукм сурмоқда. Илоҳим бу барқарорлик абадий бўлсин. Шу ўринда яна бир гап. Серқуёш диёримиз кўпмиллати ўлка. Буни Ўзбекистонимизда истиқомат киләтган 100 дан ортиқ миллат ва элат вакилларининг бир оила Фарандларидек ҳамфир, маслакдош ва бирорлардек яшайтганликларидан ҳам билиш мумкин. Бу борада ҳукуматимизнинг миллатлараро тотувликни мустаҳкамлаш йўлидаги оқилона сиёсати туфайли ҳам осмонизм мусаффо, ҳар бир миллат вакилининг оға-инилардек дўст бўлиб яшашига, меҳ-

нат қилишига шароит яратилган. Энг қувонарлиси, қаерга бормайлик, кўпинча байрамларнинг, тўйларнинг устидан чиқамиш.

Айниска турли миллат ёшларининг жамиятимиз тараққиётiga хисса қўшиш максадида бир тан, бир жон бўлиб, ўкув юртларидаги таҳсил олаётгандарни, меҳнат корхоналарида фаолиятни ўтказишини.

(Юртимизда фаолият олиб бораётган миллий-маданий марказларнинг бугунги кундаги ёҳати, миллатлараро тотувлик ҳақида хикоя киувчилар маколалар, лавҳалар билан газетамизнинг 4-5-бетларидаги танишасиз).

ҚИСКА Китобларда

□ РЕСПУБЛИКА-МИЗДА 10 мингдан зиёд маҳаллалар мавжуд бўлса, шулардан 444 таси Тошкент шахрига тўғри келади. Маҳаллалар бугунги кунда ўзини ўзи бошкариш органни сифатида шаклланиб бораётгани аҳамиятта өгадир. Республика «Маънавият ва маърифат» маркази, «Камомлот» ижтимоий ҳаракати ва Юнусобод туманини хокимлигига ташаббуси билан кечга ўтиштирилган семинар шу мавзуга бағишиланган бўлиб, унда фукарорлик жамиятига ўтиш даврида маҳаллаларимиз фаоллигини янада ошириш, барча эзгу ишлар айнан жойлардан бошланиши лозим деган фикрларидилди.

□ ЭРТАГА Маннон Уйғурномидаги Тошкент давлат санъат институтида «Жамоатчилик фикрини шакллантиришда санъатнинг аҳамияти» мавзусида илмий-амалий конференция бўлибди.

Тошкент шахар ҳокимлиги Матбуот хизмати ва ўз мухбирларимиз хабарларидан

Маглил

Испанча-ўзбекча луғат

Бугунги кунда Ўзбекистон давлат жаҳон тиллари университетида бир неча хорижий тиллар бўйича машгулотлар олиб борилмоқда. Олий ўкув юртида испан тилини ўрганиш борасинада кўрилаётган маърифий тадбирлар ҳам ёз ижобий натижаси бермоқда.

Университетда испан тили ва маданияти марказининг ташкил этилиши бу борада кенг имкониятлар яратиб берди. Мазкур марказ ТАСИС-ТЕМПУС лойиҳаси доирасида иш кўриб, талабаларга испан тилини пухта ўзлаштиришга доир катор тадбирларни амалга оширилмоқда. Хар илни 4-6 талаба Испанияга юборилиб, малака ошириш имкониятига эга бўлмоқда.

Испаниядаги Гранада университети билан ўрнатилган ҳамкорлик ҳам кутилган самаралар бермоқда. Ана шу яхин таълимий ва илмий алоқа натижаси ўларок испанча-ўзбекча луғат тайёрланди.

Ушбу луғат чоп этиши учун Испанияни юборилди. Келгисуда ҳамкорликда катор ўкув адабиётлари ҳам босмага ҳозирланади.

«Магистратура»

экранга чиқади

Таълимнинг бакалаврият ва магистратура йўнилиши талаба ёшларга пухта билим бериши ва уларни касбий мутахассисликларга тайёрлашда мухим омил бўйича хизмат килмоқда. Айни вактда унинг ўзига хос муммомлари ҳам бор.

Бундай ўкув жараёнларида юзага келётган масалаларни ҳам этишини экran воситаси орқали акс этириши мақсадида янги телевизион фильмни яратишга киришилди.

«Магистратура» деб номланган мазкур экран асари тўрт кисмдан иборат бўліб, унда ҳайёт вокелик билан боғлиқ жараёнлар ўз бадиий ифодасини топлади. Ўзбекистон халқ ёзувчиси Тоҳир Малик сцена-рийси бўйича экранлаштирилётган бу бадиий фильм воқеалари томошабинни ўйлашга, мулҳоза юритишига унчайди.

Катор бадиий фильmlарни яратиб, ўзининг постановачиличи маҳорати билан яхши таниланган таники киноактёри Мурод Ражабов «Магистратура» режиссёрилек.

Адҳам ФАНИЕВ

Илмий марказ фаолият бошлади

Ахолини сифатли дори-дармонлар билан таъминлашни кенг йўлга кўйишда фармацевт мутахассис олимларнинг ишламалари ҳам кўл келмоқда. Тошкент фармацевтика институти тузурнида «Дори воситаларини стандартлаш илмий маркази»нинг ташкил этилиши ва жаҳарини илмий асосда бошқариши имконини берди.

Марказ ишлаб чиқарилаётган препаралрар сифатини назорат килиши билан бирга улар технологиясини, заҳарлилигини, ўзига хос тайёрланини хусусиятларини аниллаш билан ҳам шугулланмоқда.

Марказ замонавий нобб асбоб-ускуналар билан жиҳозланганини айтиб ўтиш жоизидир. Бу техника косметикаларини масалаки бошқариша масъулият билан ёндошилни талаб килади. Буни инобатта олиб, олий ўкув юртида асбоб-ускуналарда ишлашни ўргатувчи доимий тренинг маркази очиладиган бўлди. Бунда американлик фармацевт мутахассислар билан бамаслаҳат иш тутилди.

Шубъя марказ шартнома асосида фаолият кўрсатиб, республикамиздаги йирик фармацевтика корхоналари, хусусий фирмалар буюртмаларини адо этади.

(Ўз мухбиризим)

ДИҚҚАТ, ТАНЛОВ!

Наврўз умумхалқ байрами муносабати билан Тошкент шахрини ташки безаш танлов низоми

Тошкент шаҳар ҳоқимлиги Наврўз умумхалқ байрами муносабати билан пойтаҳт марказий кўчалари ва майдонларини ташки безаш учун

ТАНЛОВ ЭЪЛОН ҚИЛАДИ

Танловда малакали ва ҳаваскор рассомлар, корхона ва ташкилотлар иштирок этишлари мумкин.

Тақдим этилган ишларда Наврўз ҳалқимизнинг энг кадимий ва энг миллий байрами эканлиги, ҳалқимизнинг улувор ва бунёдкорлик ишлари, ёшларда ватан-парварлиг туйгусини янада шакллантириш forsasi, мунис ва меҳрибон ота-оналаримизни улуглаш ва қадрлаш каби қадрияларимиз байрамона мавзуларда шодиёна акс этирилмоғи лозим.

Танловда иборилган ишлар (лойиҳалар) маҳсус Ҳайъат томонидан кўриб чиқилиди.

Танлов қатнашчилари ўз асарларини қўйидаги жаҳмада тақдим этишлари лозим:

1) Ҳомаки рангли расм (эскиз) 60x80 см ҳажмидаги планшетда

2) Альбом шаклида

Лойиҳа танловга яширин ном билан тақдим этилади. Алоҳида ҳаттилдада муалиф исми-шарифи, шунингдек унинг манзили кўрсатилган бўлиши керак.

Лойиҳанинг 2003 йил 15 февралдан кечикмасдан тақдим этилиши сўралади.

Ўз ҳажми ёки материали бўйича танлов шартларига жавоб бермайдиган лойиҳалар, шунингдек кўрсатилган муддатдан сўнг тақдим этилган лойиҳалар ҳайъат томонидан кўриб чиқилимайди.

Танлов натижалари бўйича, ҳайъат томонидан мъульулангиз эксликлар муалифининг ўзи томонидан асосий ўлчамда «Безаш» ёки «Рассом» комбинатларида ижро этилиши мумкин.

Лойиҳалар қўйидаги манзилда қабул килинади.

Тошкент шаҳри, Моварооннахр кўчаси, 11.

Ободонлаштириш бош бошқармаси, 1-кават, 9-хона.

Маълумот учун телефонлар: 133-35-14, 133-72-71.

• ЯНГИ ДАРСЛИКЛАР

Мамлакатимизда узлуксиз таълим тизими учун ўкув адабиётларининг янги авлодини яратиш йўлида кенг кўламли маърифий тадбирлар амалга оширилмоқда. Узлуксиз таълим тизимининг барча турлари учун янги дарслер ва ўкув кўлланмаларини яратиш ўкувчиликларни таълимни пешкаш ишларни топтади.

Электрон ўкув адабиётлари

Зоро, таълим дарсларидан бошланади. Аммо дарсларининг хозирги ахволи бугунги ва эртаги кун талаబлари даражасида эмас. Анъана-вий усулда нашр этилаётган ўкув адабиётларининг маълумати кисми янги таълим тизимининг таълимида ўзлуксиз таълимни пешкаш ишларни топтади.

Ўкув адабиётларни анъана-вий босма китоб шаклидан ташкири электрон версияни топтади. Шу тарафи электрон ўкув адабиётларига бўлган талаф ортиб бормоқда.

Хуш, «Электрон ўкув адабиётининг ўзи нима? Бундай дарсларининг таълими жараённи тутган ўрни кай жиҳатлари билан ажраби турдади?

Ушбу турдаги ўкув адабиётлари замонавий ахборот ва компьютер технологияларининг маълумотларни жамлаш, тасвирилаш ва тақдим этиши имкониятларни асосида яратилади. Уларда амалий-тажриба ва синов машҳуларни бўйича мухим кўрсатмалар берилади.

Компьютер технологиясига асосланган ўкув усулбини кўллаш, мустакил таълим олишига ҳамда фанга доир ўкув материаллар, илмий маълумотларни пухта ўзлаштиришга электрон ўкув дарсларидан орқали еришиллади. Узлуксиз таълим тизими учун ўкув адабиётларининг янги авлодини яратишни концепциясида ёзилганидек, дарсларни ўкув ва илмий материаллар факат вебрал (матн), ва иккى ўчамли график, «мультимедиа» кўп ўзувчиларининг «экран оламида» стерео нусхаси тасвирланган реал оламга киришига ва ҳаракатланиш тасаввурини яратган

шаклда ифодаланишига ҳам ушбу турдаги адабиётлар ўкув адабиётларининг электрон версиялари ўзувчиларининг кўпроқ билим олишларига шароит түғдидари. Бу эса дарслер беравётган ўкувчиликнинг педагогик фолиояти билан ўзаро кўшилиб кетади.

Ўзбекистон Жаҳон тиллари давлат университети ҳузырида фолиояти кўрсатайтган академик лицеида электрон дарсларидан фойдаланади. Бозорни таълим стандартларини борасида дастлабки таърибалар ортирилмоқда.

Ўзбекистон Жаҳон тиллари давлат университети ҳузырида фолиояти кўрсатайтган иккичини боскучини амалга ошириш бўйича белгилаган тадбирларда янги педагогик технологияларни ривоҷлантиришига қаратилган иш режалари ҳам ўз ифодасини топганинги алоҳуда таъкидлаб ўтиш жоизидир. Давлат таълим стандартлари асосида дарсларининг электрон версияларини яратишда дарсларни топтади.

Ўзбекистон педагогика фаннари илмий-техникик институти олимлари томонидан бу борада олиб бораётган изланнишлар ҳам ўз истикболига эга. Ўзувчиларининг маънавий-мағрибий камолоти масалаларни бўйича аудио-видео маҳсулотларни яратиш ҳам кун тартиби кўйилди.

Президентимиз айтганларидек, бугун халқаро ҳаёт, кишилий тараққиёт шундай боскичга кирганки, энди унда жисмоний куч-кудрат эмас, балки интеллектуал салоҳият, ақл-идорик, фикр, илгор технология ҳам килувчи аҳамият кафс этади.

Акбар АЛИЕВ,
педагогика фанлари номзоди.

• 2003 – ОБОД МАҲАЛЛА ЙИЛИ

Ҳамкорликдаги ижобий ишлар

Мирзо Улугбек туманида «Гулистан», «Бўз-8», «Туркестон» маҳаллалари энг илгор ва наумали маҳаллалар сирасига киради. Сайфулла Оқмирзаев, Нуриддин Умаров, Ҳасан Тошпӯлатов каби фидойи инсонлар сайдараларини таълимида ҳам кутилган ҳамкорликдаги ижобий ишларни топтади.

«Туркестон» маҳалла ишларидан бу маҳалласида ўса хозирда маший хизмат шоҳобчалари битказилиб, фойдаланишига топширилиш арафасиди. Маҳалла Республика «Оила» амалий маркази билан ҳамкорликда бир қандай ишлар амалга оширилмоқда. Масалан, ёш қизларда йигитларни никоҳга тайёрлаш бўйича турли семинарлар уючилиштади. Тиббий кўрикдан ўтказиш бўйича турли семинарларни топтади.

Хилола ТОЖИЕВА

Алоқа

«Intal Telekom» ривожланнишда

«Ўзбектелеком» акциядорлик компанияси таркибида ўз фоалиятини ўтган йилинг январь ойдан бoshлаган «Intal Telekom» корхонаси ушбу киска давр ичидаги катор ишларни амалга ошириди. Корхона шу кунга келиб Тошкент шаҳри ҳамда вилоят марказларида IP технологиялари асосида ишлайдиган ўз мавлумот узатиш тармоғини ишга тушибди.

Бугунги кунда «Intal Telekom» томонидан кўрсатилётган хизмат турлари фақат Интернет хизмати доираси билан чегаралмасдан, хозирда талаб дараҷасига кўтарилил республика бўйича идоравий виртуал компьютер тармоқларини яратиш орқали электрон ахборот алмашувини ташкиллаштириш, телекоммуникациянинг жаҳон стандартларига жавоб берадиган хизмат турларини ва масоғавий таълим тизимини жорий этишига қаратилган. Бу йўналишда «Intal Telekom» томонидан республикада масоғавий таълим тизимини шакллантириш бўйича дастлабки қадамлар кўйилди. Олий ва ўтра таълим вазирлиги тасаруфидаги билим даргоҳлари учун мўлжалланган WWW.ILM.UZ портала ишга туширилди. Бундан мақсад республика худудидаги барча ўкув масканларининг мавлумотлар базасини шакллантиришга куляй шароитлар яратиш ва келажақда глобал Интернет тармоғига кўзга кўринган портallар даражасига кўтарилишига ёрдам бердиш.

«Intal Telekom» тармок курилишининг навбатдаги боскличалирида Тошкент шаҳрида мавлумот узатиш тармоғини яратиш ҳамда вилоят марказларини вилоят туманлари билан боғлаш, шу билан бирга телекоммуникациянинг янги хизмат турларини жорий этиш кўзда тутилган.

Корхона жорий йилдан бошлаб яна бир янгиликни ўз фоалият доирасига киртиди. Бу Net card, янын Интернет карточкалари орқали Интернет тармоғига уланни хизмат жорий этилди. Эндиликада «Intal Telekom» Интернет карточкалари орқали республиканинг барча худудларидаги фойдаланувчилар Интернет тармоғига уланни имконигига эга бўлади.

Чемпионатга тайёргарлик

Тошкент Ахборот технологиялариуниверситетида «Ахборот технологиялари соҳасидаги янги ташаббуслар - 2003» мавзусида семинар бўлиб ўтди. Олий таълим мусассасалари талабалари ўртасида ўтказилган мазкур семинар «Компьютерда дастурлаш» бўйича жаҳон чемпионатига тайёргарлик кўриш ва ахборот технологияларини ҳаётга татбик этишини мумкин масалаларига багишланди.

Хозирги кунда Марказий Осиё минтақасидан веб-саҳифасида рўйхатта олинган жамоалар орасида мамлакатимизнинг 33 та жамоаси бор. Бу кўрсаткич республиканинг компьютер хизматлари учун малакали кадрлар тайёrlash ҳамда миллий компьютер дастурчилар мактабини шакллантиришга алоҳида этишиб берилаеттганлигини кўрсатади.

Анжумандада республика Олий ўкув юртлари, касб-хунар коллежлари ва академик лицеейлар ўқитувчилари, «Устоз», «Улуғбек» жамгармалари вакиллари ҳамда етакчи олимлар иштирок этди.

Усмон Йўлдошев

Оғир вазиятлардан енгил чиқишида ўз манфаатларига мос бўлган самарали йўлларни излаш иштиёқи фақатгина инсон табиятига хосиди.

Қўйёсий таҳлил ва далилларни таққослаш шуни кўрсатадики, масалан, ҳар бир мамлакат ўз иқтисодий моделини яратишида миллий хусусиятларини, вакт ва макон ўтчамидаги вазиятини хисобга олган ҳолда ўзига хос йўлни таҳлайди.

Шу маънода, мамлакатимиз ўзининг бугунги кунда «ўзбек модел» дея ёътироф этилган замонавий бозор муносабатларини шакллантириш доир ўзига хос алмалари билан жаҳон иқтисодиётини ҳамжамиятни сафига кириб борди.

Шу билан бирга ҳаммортаримизнинг, аниқроқ қилиб айтганда, эркин бозор муносабатлари шароитида катта таҳрибага эга бўлмаган тадбиркорларимиз ва истеъмолчиликаримизнинг турли хил иқтисодий макр-хўйлаларнинг курбони бўлиб қолатгана бефарқ қараб туролмаймиз.

Шундайдан экан, мамлакатимизга контрабанда йўли билан кириб келаётган маҳсулотлар ва унинг атрофида вужудга келган вазиятига яна бир бор ёътибор қартиши мақсадга мувофиқ бўлур эди.

Аввало, миллий хусусиятлар тўғрисида.

Қатор ижобий хислат ва фазилатлар сирасида, шу жумладан, савдо билан шуғулланиш ҳалқимизнинг қон-қонига сингиб кетгани сир эмас.

Ха, ўзбеклар саводда мөхирдирлар, муҳими эса, улар савдони ардоклашади. Бу аксарият ҳаммортаримизнинг ўзига хос алмалари кисми бўлиб қолган.

Юртимизда «савдо» тушунчанинг тархи қадим замонларга бориб тақаалиши хакида гапириг ўтишига ҳожат бўлмаса кепар.

Тарих саҳифаларини очишидан аввал шуни эслаш лозим бўлуди, яқин-яқинларгача мамлакатимиз вакилларини музей ва кўргазма залларидан кўра, дўкон ва бозорларда кўпроқ учратиш мумкин эди.

Мамлакатимиз жаҳон ҳамжамиятининг тенг ҳуқуқи аъзоси бўлган бугунги кунда ҳаммортаримиз имкониятлари мисли кўрилмаган даражада кенгайди.

Аммо ҳалқаро иқтисодий маконнинг ўзига хос сув ости оқимлари мавжуд. Мазкур омилларга карши курашнинг энг мақбул йўли бир ёқдан бош чиқарип иш тутишидир, чунки замонавий иқтисодиёт ўзининг катъий белгилап кўйилган конуниятлари, керак бўлса, тартиб ва қоидлари асосида фаoliyat кўрсатади.

Шу сабабдан ҳам дунёдаги хеч бир мамлакат тўпла-тўғри маънода иқтисодий кўпоручилик деб баҳоландиган контрабанда маҳсулотлари тўғрисида галимлардан ҳолда, бозорларни паст сифатли, одамлар саломатлигига зарар етказувчи маҳсулотлар билан тўлдирилишига бефарқ қараб турва олмайди.

Бошқача қилиб айтганда, қатор етакчи давлатлар иқтисодиётининг мустаҳкамлиги ва баркарорлиги уларнинг ўз ички бозорларини ташкил интервенциядан қанчалик химоя қила олишларига боғлиқ.

Оддий мисол, кўччилик газетхонлар, ёки уларнинг танишларни, ёру-биордларчи чет элларга чиқиш жараёнда зарур ҳужжатларни расмийлаштириш қанчалик мурракаб эканлигини синад кўрган булишлари керак. АҚШ ёки Германия қаби мамлакатлар давлат чегараларидан тегиши ҳужжатларда қайд килинмаган маҳсулотларни олиб ўтишини аўгъла сидириб бўлмайди. Бу замонавий бозор муносабатлари шароитида жорий этилган оддий бир тартиб холос.

Йўл-йўлакай шуни айтиши мумкини, бугунги кунга келиб учинчи дунё мамлакатларда ишлаб чиқарилган маҳсулотлар бутун дунёни тўлдириб юборди.

Бундай кўлбла маҳсулотларнинг қаёда ва ким томонидан ишлаб чиқарилгани маълум эмас. Хеч қандай ҳужжат ва сифат белгиларига эга бўлмаган бундай маҳсулотлар етказаётган зиён-захмат учун ҳам хеч ким жавобтарига эмас.

Бу «сара» маҳсулотлар талайгина мамлакатлар иқтисодиётiga жиддий зарба бермоқда. Истеъмолга юркисиз бўлган озиқоват маҳсулотларининг инсон саломатлигига етказаётган зарри тўғрисида гапиримаса ҳам бўлади.

Арzon молниинг оши татимас

Вакт силсиласи ила синалган, барча ривожланган давлатларга хос бўлган мазкур ҳақиқат бугунги кунда ҳар қачонидан ҳам долзарброқ аҳамият касб этимоди.

Бўлган кўзикоринлардек, уларни бозор деб атасига ҳам тилин бормайдиган турли савдо шоҳобчалари пайдо бўлди.

У ерда на бир санитария-эпидемиолог шароитлар, на оддий савдо-сотик учун кулачиллар мавжуд. Факаттинг уларни арзон нарх-наволари билан тадбиркорларимизни ўзларига жалб килимодалар. Яна бир бор, бильосита ҳақиқатни исботлаб шуни айтиши мумкини, яхши мол арзонга сотилмайди.

Бундай шароитда, табиии савол тўғилиди, вақти келгандан ундан ўзи ҳам фойдаланишга тўғри келадиган ўз бозорини иқтисодий чиқинилардан иборат оқава арикларига айлантириш шартилик.

Лекин, ҳаммага мавзум бўлганидек, ҳар ким ўз талабини ўзи хоҳлаган равишида кондириди.

Аммо, биз давлатларро келишувлар мавжуд бўлган ва бозор қонунлар ҳамда ҳалқаро савдони замонавий шаклда олиб бориш қоидларини ўзиди мухассасам эттан ҳуқуқий давлатда яшамодамиз. Бу амалларга бўйсунчилик ҳар бир фуқаро ўзининг бурчи ва масъулияти деб бўлимғи лозим.

Бундай шароитда, чегараларимиздан ноқонуний йўллар билан, шунингдек божхона назорати, кейинроқ солиқни четлаб ўтиб, ярамас матохлари олиб ўтишига интилаётган, шу билан бир каторда ушбу муаммолар атрофида сунъий равишда нософлом мухит яратадиган тадбиркорларимиз билан муроса килиб бўлмайди. Солиқ нима эканлигини ҳаммамиз яхши биламиш, бунга шархлар ортича.

Бирок, тадбиркорларимиз томонидан давлат хазинасига тушаётган солиқларни англаб етмаслиги ҳақимиз ийк. Бу солиқлар уларнинг ота-оналигига, фарзандларига нафақа, стипендиялар, медицина хизматлари сифатида қайтарилмоқда ва х.к.

Ха, республиканда ўз ички бозорини, миллий валютани химоя килиш, савдо даражасини ошириш, истеъмолчиларнинг ҳукукпарини химоя килиш бўйича режали ва кенг қарорвли ишлар амалга оширилмоқда.

Чегараларимиз доимо очик бўлган, бундан кейин ҳам ҳалол, соғлом савдо-сотик учун очик бўлади.

Андан ўзи бозор, мамлакатимиз, сизу биздан, биринчи навбатда тадбиркорларимиздан аввало ўзларига, кейин кетма-кет ҳамият ва давлатга катта фойда олиб келадиган амалий харакатларни кутмоқда.

**Шуҳрат ЯКУБОВ,
«Жаҳон» АА шархловчиси.**

Киши манзаралари...

0 з-оз ўғаний домо бўлиф...

- Хамма одамлар аслида бир хил, дунёга келишлари ҳам бир хил. Факат табиятан ҳалол одамнингнига номи баланд.
- Ҳалоллик ҳар кандай мартабани беъзиди.
- Ҳалол одам учун энг оғир ҳақорат уни ноҳоллопицда айблашадир.
- Ҳалол одамни таъкиб этиш мумкин, лекин уни бадном килип бўлмайди.
- Ҳалол одам бировнинг ҳақига хийнат кильмайди.
- Бузонинг ҳаки бор деб, сигиринг сутини ичмайди, деган нақл иккى хил мавзуда тушунилади. Биринчиси, кесатик, иккинчиси ҳаромдан ҳазар килиш. Аслида эса иккинчи маъно ҳақиқатга тўтириркорди.

ҲИҚОЯТ. Бир кишининг бир сигири бор эди. Сутига сув кўшиб сотиб, бойди, бир неча сигир жам килди. Бир куни сел келиб, ул сигирларни ҳаммасини оқизиб кетди. Уша кишининг норасидаги боласи шундай деди: «Э падар, сутга кўшкон пароканда сувлар йигилиб келиб, сигирларини оқизиб кетди».

• Нақи күлурларки, ҳазрат Мир Купол оналари дер эканлар: «Амир Купол қоримда экан, ногоҳ шубҳали лукма ютиб кўйсам, кўкрагим остида шу қадар каттик оғиз пайдо бўлариди, хатто ҳуշдан кетаёзардим. Кейин маъмум бўлди, бу хол покида фарзандим баракотидан экан».

БАЙТ:
**Нишоним шулки, мен
покиза фарзанд,**
**Отам ҳам пок, онамдур афида.
Дилим поку йўлим пок,**

этагим пок,

Тариқатин эрур — Абу Ҳанифа.

• Олиханоб бўлишинг ўзи кифоя эмас. Ҷоодоблик ҳам зарур.

- Одоб — юракнинг акли.
- Ҷоодоблик энг муҳим инсоний фазилатлардан бири, бу хислатнинг йўклиги кўпичча зур талантларга замон бўлади.

• Модомики, бир-икки оғиз ширин сўз одамни баҳтил қисла, шуни қизғаниш учун аблах бўлиш керак.

• Ҷоодоблик ҳар ерда — хатто тавзияни ҳам керак.

• Донолар айтади: «Агар таъзига борашибнинг одоби нечта?» деб сўрасалар, саккизга деб айт. Биринчидан, таъзига борган одам кам гапирсан. Иккинчидан, салла тўнини ётириб, улоқтириб йигламасин, ортича ох-воҳ кимласин. Чинчидан, кўпини кўксига уриб, юзини юлиб дод солмасин. Тўртичиндан, бехудага бемалин гапларни гапирасин. Бешинчидан, мотам агаларига сабру қаноат тиласин. Олтинчи ва еттингидан, кўлидан нима келса ёрдам берсин. Саккизинчидан, марҳумнинг ўлимидан ўзига ибрат олсин, янни ўлум ўзининг бошига ҳам келишини ўйласин.

БАЙТ:
**Ҳар кимки чучук сўз элга
изҳор айлар,**
**Ҳар нечаки ағәр дурур
ёр айлар,**

**Сўз қаттиғи эл қўнглига
озор айлар,**

**Юмшоғи кўнгилларни
тирифтор айлар.**

- Қаноат ва сабр-матонат қишини юксак ишларга чорлайди.
- Қаноатсиз одам ёкин ўзи идора этолмайди.
- Қаноатсизлик ажли кискалик, нодонлик ва ўзбилиармонлик.

- Енгил ёришилган ғалабаларнинг қадри бўлмайди. Қатъий қаноатлики билан кўлга кирилатдан ютувлар билангина фахрланса арзиди.

- Иродасиз одам ёхтий давомида турли ғалабаларнинг ўз бошига ўғилишига йўл очади.

- Энг ачник дакижаларда ҳам руҳингни баланд тутишига ҳаракат килиб.

• ТАДБИРЛАР

Сергели тумани «Оила маркази»да «Оиласда ҳуқуқий саводхонликни ошириш» мавзуидаги семинар бўлиб ўтди.

Ҳуқуқий билимлар оширилмоқда

Ҳуқуқий давлат сари интилар эканмиз, фуқароларимизнинг ўз ҳуқуқ ва эркинликларини яхши англаб етишлари, мажбуриятлари ҳамда бурчларини тўлиқ хис этишлари муҳим аҳамиятни касб этади. Сергели туманида ҳуқуқий соҳадаги билимларни ошириш ишлари нафакат ўкув юртлари, ташкилот ва корхоналар, балки оила бекалари билан ҳам ўтказилиши қувонарли ҳолдир. Сергели туман хотин-қизлар кўмитаси ҳамда туман «Оила маркази» ҳамкорлигидаги ташкил қилинган тадбирга «Мустақилик» маҳалласи аёллари таклиф қилинди. Тадбирда ҳуқуқшунос олима Дилдора Худойберганованинг мавзууси тинглангандан сўнг иштироқчилар ўзларини қизиқтирган саволлар билан мурожаат қилишди.

Туман «Оила маркази» томонидан «Туғиши ёшидаги аёлларни тиббий кўрикдан ўтказиш», «Ёшларни ҳаётга тайёрлаш», «Вояга етмаганлар билан ишлаш» каби мавзууларда ҳам учрашув, сұхбат ва семинарлар ўтказиш мўжлалланган.

Фозила ТОШПУЛАТОВА

Спартакиада ўтказилди

Тошкент Ахборот технологиялари университетида бир қатор спорт турлари бўйича спартакиада ўтказилди. Унда талабалар билан бирга мураббийлар ҳам катнашди. Шахмат мусобақаларида университетнинг Харбий кафедраси ўқитувчи Абдуғапирос биринчиликни кўлга кириган бўлса, Фундаментал фанлар факультети доценти Н. Юнусовга иккинчи, ЭПС кафедраси ўқитувчи X. Бобомуровдовга эса учничи ўрин насиси этди. Фундаментал фанлар факультети спорт соҳасида бўшқалардан кучли экан-

лигини кўрсатди. Мазкур факультет жамоаси мини-футбол бўйича биринчи, волейбол бўйича иккинчи ўринни кўлга кириди.

Махсус факультет жамоаси волейбол мусобақаларида ўз устуналигини намойиш этиб ғолиблик шоҳсупасига кўтарилиди. Спартакиадада Радиоалоқа, радиоэшиттириш ва телевидение факультети жамоаси ҳам яхши натижа кўрсатди. Жамоа мини-футбол мусобақасида иккинчи, волейболда эса учничи ўринга сазовор бўлди.

(Ўз мухбиришимиз)

Бениҳоя мамнун бўлиши

Инсон доимо бир-бирига кўмаклашади. Киншларнинг бир-бирига айтган бир оғиз ширин сўзлари ҳам ҳаттоқи қалбларда умид ўфтогади, ҳаётни севишига ундейди. Бунга амал қилиш керак. Амал иккимизни ўйқулаб яшаш бурчимиз эканлигини яхши ғибадат этишимиз керак.

«Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати Акмал Икромов туманинг бўлими вакиллари юкоридаги фикрларга амал килган ҳолда савоб ишга кўпиринди.

Акмал Икромов туманинг хокимлиги ташаббуси билан ёлғиз, ҳеч кими ийӯқариятларга ёрдам берни максадида уларнинг сони аниқланниб, хокимликнинг ҳар бир бўлумига алоҳида биринтириб кўтарилиди.

Шулардан 9 нафар кариянинг ҳолидан хабар олиш «Камолот» ёшлар ижтимоий ҳаракати туман бўлими вакилларига юқатилган бўйли, айни пайдагина қарияларга ёшлар назоратиди.

Яқинда камолотчилар ўз оталикларидаги карияларнинг ўйларига боришди, совга-саломлар улашишлари, бундан кексаларнинг кўнгилларига төғдек кўтарилиди.

(Ўз мухбиришимиз)

Талабалик — олтин даврим.

Офтобхон исмли ён қўшним бор. Ўзим офтобмисан, офтоб. Бир гапириб, ўн кулади. Жуда гайратли, куни бўйи тинмайди. Лекин битта одати бор. Жудая иримчи. Ҳар нарсанни ирим қиласеради. Агар бирон жойда бундайроқ, таъба ўтирамайдиган воҳеага дуч келиб қолоса тамом, дархол танбех берига тушади.

.

.

Кечада шу иримчи кўшнимизни кириб кеб колди.

Хой, хой, Гажаккон, нима қивотсиз? Ўғил болани урманда, кўли югурадак, ўзи дақи бўлиб қолади. Унинг ўрнига яхши гапириб, силаб-сийланг, айтганингизни қиласди. Ўғил болани уриб эмас, «отам-отамлаб» ўтирансангиз, улғайғач, у-хам ўғиллик, ҳам оталик қиласди. Ўғил болани гўдаклигидан саҳоватта ўргатинг сиз. Олдида хеч қачон хозиргидай беларда сўзларни айтманг, айланай, оғзи бепаравоз бўп ўсади. Қадимгилар айтганидай, ўғил болага сира-сира ўсма қўймаслик керак. Олинг, аввалинда, сана-сана ишхона оғизни кўлача, кип-кисил ўғри бўлиб чиқаркан. Яна ўғил бола овқат еб бўлғач, тураётгандага оғизини дастурхоннинг четига артишини ўрганмасин, улғайсан, улғайсан.

Офтобхон дастурхон устида ҳам анча-мунча эски урфодатлардан гапириб ўтириди. Тўғриси, мен хотирасига койил қоламан бу хотинни. Гаплари худди профессорничидай. Гапни чеरтиб, бураб, чиляб гапиришлари машҳур нотиқларни эслатади. Шу туришида мактаблагарга бориб, бемалол ўқувчиларга «Одобнома» фанидан дарс берса бўлади. Бир айби, дипломи ийӯқ. Аммо лекигин ўқимай мулла бўлганд аёл. Ҳаёт мактабини битирганда.

— Магзава, пиёс пўчонини, қатиқли сувни сира оёқ остига сепмаслик керак, улов бўлалади. Машойиҳлар айтишича, қўни-қўшнидан туз, совун, гурут карз бўлмоқ киёнатдан дўзахга тушишга сабаб бўлардиди.

Кўшним чиқиб кетгач, оравдан бироз вақт ўтга, «шалол» этган овоз эшитилди. Дарвазага чиқиб қарасам келини иккичелаш магзаваннини киша

ИРИМЧИ ҚЎШНИ (Ҳажвия)

дан бироз вақт ўтга, «шалол» этган овоз эшитилди. Дарвазага чиқиб қарасам келини иккичелаш магзаваннини киша

Кечкурун. Офтобхоннинг қиз невараси қириб келди.

Бувим айтдилар: Рўмомингиз билан кавушингизни бериб тураркансанис. «Гап»га бориб келарканлар. Сўнгра бир пачка гугурт ҳам. Эртага обициб берарканлар.

Утган сафар чиққанида қўшним: — «Бош кийим билан кавушингизни сира бирорвога бориб турманг» деб айтганди.

Офтобхоннинг бир яхши одати бор. Ҳечам ўзини бегонаидай тумайдир. Ҳудди қариндошимиздай бўй колган. Шунинг учун ҳам ўзимизни деб азбарори, кўнгли сикчанидан сўрган-да, деб айтгандарни бериб юбордим.

Кўшним шунақа, жуда иримчи.

Факат айтгандарнига ўзиям, уйидагилар ҳам учнчалик амал

Ўтиқир САЙДОВ

